

Үздік мектепке дейінгі ұйым байқауына Ұлытау облысы білім басқармасының Жезқазған қаласы білім бөлімінің «Ертөстік» бөбекжайы КМҚК туралы ақпарат

1. Үздік эргономикалық шешімдер

Мектепке дейінгі мекемелерде эргономиканың маңызы зор. Ол балалар мен қызметкерлерге ыңғайлы, қауіпсіз, эстетикалық және дамытушы орта қалыптастыруға көмектеседі. Білім беру процесінің эргономикалық-педагогикалық құрамдас бөлігінің негізгі мақсаты – психологиялық және әлеуметтік-мәдени әлеуетті іске асыру, білім беру процесіне қатысушылардың денсаулығын сақтау және нығайту, тәрбиеленушілердің шығармашылық қабілеттерін дамыту, педагогикалық еңбекті тиімді ұйымдастыру және сапалы тәрбие мен білім беруге қолайлы жағдай жасау.

Біздің бөбекжайымызда **11 топ** жұмыс жасайды, оның ішінде **10 қазақ тілді және 1 орыс тілді топ** бар. Бөбекжайда жалпы **251 бала** тәрбиеленуде, оның ішінде **4 ерекше білім беру қажеттіліктері бар** бала бар.

Бөбекжай ғимараты екі қабатты, типтік, жарық, орталық жылыту, сумен жабдықтау және кәріз жүйесімен қамтамасыз етілген. Бөбекжай аумағы металл қоршаумен қоршалған, екі қақпасы бар.

1. Жиһаздардың талаптарға сай болуы

Бөбекжайдағы жиһаздар балалардың жас және физиологиялық ерекшеліктеріне сәйкес таңдалып, қауіпсіздік пен санитариялық-гигиеналық талаптарды сақтай отырып орналастырылған.

- Балалардың бойы мен жасына сәйкес үстелдер мен орындықтар;
- бұрыштары жұмырланған, қауіпсіз жиһаздар;
- кеңістікті тиімді пайдалануға мүмкіндік беретін жеңіл әрі мобильді жиһаздар;
- балалардың ойын және шығармашылық әрекеттеріне арналған жұмсақ модульдер;
- ойыншықтар мен дидактикалық материалдарды балалардың өздігінен алуына мүмкіндік беретін қолжетімді сөрелер қолданылады.

Жиһаздар мен жабдықтардың орналасуы балалардың еркін әрі қауіпсіз қозғалуына мүмкіндік береді.

2. Кеңістікті дұрыс ұйымдастыру

Бөбекжайдің топтық және ортақ кеңістіктері балалардың жас ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып ұйымдастырылған. Ойын, танымдық, шығармашылық, қозғалыс, демалыс және қарым-қатынас аймақтары өзара үйлесімді орналастырылған. Әр топта балалардың қызығушылығына қарай пәндік-дамытушы орталықтар ұйымдастырылған. Орталықтар балалардың өздігінен таңдау жасауына, әрекет етуіне және ойын арқылы дамуына мүмкіндік береді.

Икемді және трансформацияланатын кеңістік әртүрлі іс-әрекет түрлеріне бейімделуге мүмкіндік береді. Қажет болған жағдайда жиһаздар мен құралдардың орнын өзгертіп, кеңістікті ойынға, шығармашылыққа, топтық жұмысқа немесе тынығуға бейімдеуге болады. Сонымен қатар балалардың эмоционалдық жай-күйін ескеретін **тыныш аймақтар** қарастырылған. Бұл кеңістіктер балалардың демалуына, өздігінен ойнауына және қажет болған жағдайда эмоциялық тұрғыдан тынышталуына мүмкіндік береді.

3. Балаларға қолжетімді орта

Бөбекжайдағы эргономикалық ортаның маңызды ерекшеліктерінің бірі – **балаларға қолжетімділік**. Топ бөлмелерінде, қабылдау бөлмелерінде және дәліздерде ойыншықтар, кітаптар (Мобильді кітапхана) , көрнекі материалдар мен дамытушы құралдар балалардың бойына сәйкес биіктікте орналастырылған. Бұл баланың педагогтің тұрақты көмегін күтпей, қажетті материалды өзі таңдауына және өздігінен әрекет етуіне мүмкіндік береді.

Биылғы жылдан бастап бөбекжайдың **дәліздері де балаларға арналған қосымша дамытушы кеңістік ретінде трансформацияланды**. Дәліздер тек топтар арасында қатынайтын орын емес, балалардың танымдық, сенсорлық, шығармашылық және әлеуметтік дағдыларын дамытуға арналған орта ретінде қарастырылады.

Дәліздерде:

- бизибордтар;
- сенсорлық және танымдық ойындар;
- тәжірибелік алаңдар;
- шығармашылық жұмыстар бұрыштары;
- экологиялық көрнекіліктер;
- ұлттық құндылықтарға арналған материалдар;
- «Таза Қазақстан», «Жасыл балабақша», «Адал азамат» бағытындағы ақпараттық-танымдық материалдар орналастырылған.

Құралдар балалардың бойына сәйкес деңгейде орналасып, олардың өздігінен танысуына және қауіпсіз әрекет етуіне мүмкіндік береді. Дәліздердің өту жолдары бос әрі қауіпсіз сақталып, балалардың еркін қозғалуына жағдай жасалған.

4. Жарықтандыру

Бөбекжай бөлмелерінде табиғи және жасанды жарықты тиімді пайдалануға жағдай жасалған. Табиғи жарықтың жеткілікті түсуіне мүмкіндік беретін терезелер қарастырылған. Ашық түсті қабырғалар мен интерьер элементтері кеңістікті жарық әрі жайлы қабылдауға ықпал етеді. Жасанды жарықтандыру балалардың танымдық, шығармашылық және ойын әрекеттеріне қолайлы жағдай жасауға бағытталған.

5. Акустикалық жайлылық

Бөбекжай кеңістігінде балалардың жайлы психологиялық жағдайын сақтау мақсатында белсенді және тыныш аймақтардың орналасуына көңіл бөлінеді. Ойын және қозғалыс белсенділігі жоғары аймақтар тыныштықты қажет ететін орындардан мүмкіндігінше алшақ орналастырылады. Жұмсақ жиһаздар, кілемдер және басқа да интерьер элементтері бөлмедегі артық шуды азайтуға ықпал етеді. Музыка және спорт залдарындағы белсенді іс-әрекеттер басқа топтардың тыныштығына кедергі келтірмейтіндей ұйымдастырылады.

6. Заманауи технологиялар

Білім беру ортасында балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес заманауи технологиялар мен интерактивті құралдарды қолдануға жағдай жасалған. Интерактивті панельдер, аудиоматериалдар, мультимедиялық ресурстар және басқа да заманауи құралдар балалардың танымдық қызығушылығын арттыруға, ақпаратты көрнекі қабылдауына және шығармашылық белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді.

7. Бөбекжайдың серуендеу және экологиялық ортасы

Бөбекжай аумағында **11 серуендеу алаңы** бар. Ойын алаңдары беседкалармен, құмсалғыштармен және балалардың ойын әрекеті мен демалысын ұйымдастыруға арналған шағын формалармен жабдықталған. Барлық жас топтарында балалардың қозғалыс белсенділігін

дамытуға және спорттық ойындар өткізуге арналған шығарылатын жабдықтар жеткілікті мөлшерде бар. Бөбекжай аумағындағы қоршаған орта балалардың табиғатты бақылауына, экологиялық тәрбие мен білім алуына мүмкіндік береді. Мекеме аумағында әртүрлі ағаштар мен бұталар, көгалдар және гүлзарлар бар.

8. «Жасыл балабақша» бағыты

Бөбекжайда **«Жасыл балабақша»** бағыты аясында балалардың экологиялық мәдениетін қалыптастыруға және табиғатқа деген қамқорлық сезімін тәрбиелеуге бағытталған жұмыстар жүргізіледі. Топ бөлмелері мен дәліздерде **жасыл бұрыштар** ұйымдастырылып, бөлме өсімдіктері орналастырылған. Балалар өсімдіктерді бақылап, оларды суару, жапырақтарын күту, топырағын қопсыту сияқты қарапайым еңбек әрекеттеріне қатысады.

Ерекше қызығушылық тудыратын шешімдердің бірі – **терезе алдында гүлдерді тамырландыруға арналған шағын технологиялық алаңның ұйымдастырылуы**. Балалар өсімдіктердің қаламше немесе жапырақ арқылы тамырлану процесін тікелей бақылауға мүмкіндік алады. Тамырдың пайда болуы, жаңа жапырақтардың өсуі сияқты табиғи өзгерістерді бақылау балалардың зерттеушілік қызығушылығын арттырады. Педагогтің жетекшілігімен балалар гүлдерді отырғызуға, суаруға, олардың өсуін бақылауға қатысып, өсімдіктерге күтім жасау дағдыларын меңгереді.

Бөбекжайда сондай-ақ **«Тірі бұрыш»** ұйымдастырылған. Тірі бұрышта аквариумдағы балықтар бар. Балалар балықтардың қозғалысын, қоректенуін және тіршілігін бақылап, жануарларға қамқорлық жасаудың маңызын түсінеді. Тірі бұрыш балалардың табиғатқа қызығушылығын арттырып қана қоймай, тірі ағзаларға жауапкершілікпен қарау, қамқорлық жасау және ұқыптылық сияқты қасиеттерді қалыптастыруға ықпал етеді.

«Жасыл балабақша» бағыты серуендеу алаңдарындағы көгалдандыру жұмыстарымен де толықтырылады. Балалар табиғатты бақылап, өсімдіктер мен жәндіктер әлемімен танысады.

9. «Таза Қазақстан» бағыты

«Жасыл балабақша» жұмыстары **«Таза Қазақстан»** экологиялық бастамасымен сабақтастықта жүзеге асырылады.

Балаларға күнделікті өмірде:

- қоршаған ортаны таза ұстау;
- қоқысты тиісті орынға тастау;
- суды және басқа да табиғи ресурстарды үнемдеу;
- өсімдіктерді қорғау;
- жануарларға қамқорлық жасау;
- ойын алаңдары мен топ бөлмелерін таза ұстау дағдылары қалыптастырылады.

Тазалық пен қоршаған ортаға ұқыпты қарау арнайы іс-шаралармен ғана шектелмей, баланың күнделікті әрекетіне енгізіледі.

10. «Адал азамат – біртұтас тәрбие» құндылықтарын ортаға кіріктіру

Бөбекжайды эргономикалық және пәндік-дамытушы ортасы **«Адал азамат – біртұтас тәрбие»** бағдарламасының құндылықтарымен сабақтастырылады.

Балалар күнделікті әрекет барысында:

- өз ойыншықтары мен заттарын жинауға;
- пайдаланған құралдарын орнына қоюға;
- өсімдіктер мен жануарларға қамқорлық жасауға;
- тазалықты сақтауға;
- бір-біріне көмектесуге;
- ортақ кеңістікті ұқыпты пайдалануға үйренеді.

Осы қарапайым әрекеттер арқылы балалардың жауапкершілік, еңбекқорлық, қамқорлық, ұқыптылық, өзара сыйластық және адалдық қасиеттері қалыптасады.

11. Музыка залы

Музыка залында ұйымдастырылған іс-әрекеттер, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жеке түзету жұмыстары, дарынды балалармен жеке жұмыстар, мерекелер мен ойын-сауықтарға дайындық жүргізіледі. Театрландырылған іс-шараларға арналған әртүрлі театр түрлері, реквизиттер, костюмдер мен декорациялар бар. Зал кеңістігі балалардың еркін қозғалуына мүмкіндік беретіндей ұйымдастырылған. Ұйымдастырылған іс-шаралар мен ойын-сауықтарды өткізу үшін музыкалық орталық орнатылған.

12. Спорт залы

Спорт залында балалардың толық физикалық дамуына арналған қажетті жабдықтар бар. Ұсақ және ірі моториканы, қозғалыс үйлесімділігін, кеңістікте бағдарлануды және көзбен мөлшерлеуді дамытуға арналған құралдар қарастырылған. Спорттық және ашық ойындарға арналған жабдықтар жеткілікті мөлшерде бар. Залда таңертеңгілік гимнастика, ұйымдастырылған іс-әрекеттер, ойын-сауықтар, эстафеталық ойындар және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жеке түзету жұмыстары жүргізіледі.

13. Бассейн

Бөбекжайда тәрбиеленушілердің дене шынықтыру белсенділігін арттыруға және салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған **бассейн** жұмыс істейді.

Бассейн балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес жүзу дағдыларын қалыптастыруға, судағы қауіпсіздік ережелерін меңгеруге, қимыл-қозғалыс белсенділігін арттыруға және денесін шынықтыруға мүмкіндік береді.

Бассейн кеңістігі балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету талаптарын ескере отырып ұйымдастырылған. Қажетті жабдықтар мен құралдар балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес тандалып, олардың қауіпсіз әрі жайлы қозғалуына жағдай жасалған.

Жүзу және судағы қимылды жаттығулар балалардың **ірі моторикасын, қозғалыс үйлесімділігін, төзімділігін және кеңістікте бағдарлау қабілетін** дамытуға ықпал етеді.

Бассейндегі жұмыстар балалардың тазалық сақтау, жеке бас гигиенасын ұстану және судағы қауіпсіздік ережелерін орындау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

«Жасыл балабақша» бағыты аясында суды ұқыпты пайдалану, оны ысырап етпеу және табиғи ресурстарға жауапкершілікпен қарау туралы қарапайым түсініктер қалыптастырылады.

14. Түзету-дамыту кабинеттері

Педагог-психолог, логопед, дефектолог және педагог-ассистент кабинеттерінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған қажетті түзету-дамыту ортасы қалыптастырылған. Кабинеттерде диагностикалық және түзету жұмыстарында қолданылатын көрнекі құралдар, әдістемелік материалдар, дидактикалық ойыншықтар, шағын және үлкен ойын материалдары, арнайы қабырға ойындары, эмоциялар бұрышы және айна, ұсақ моториканы дамытуға арналған құралдар бар. Жабдықтардың орналасуы балалардың қауіпсіздігі мен педагогтердің жұмысын тиімді ұйымдастыру талаптарына сәйкес жүзеге асырылған.

15. Қазақ тілі кабинеті

Қазақ тілі кабинеті қажетті көрнекі материалдармен, оқу-әдістемелік әдебиеттермен, аудиоматериалдармен, дидактикалық және әдістемелік құралдармен жабдықталған. Педагог аудиоматериалдар мен дидактикалық және әдістемелік материалдарды жинақтап, жүйелеген. Кабинетте мектеп жасына дейінгі балалардың мемлекеттік тілді сапалы меңгеруіне ықпал ететін құралдар бар. Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениетін таныстыру мақсатында **киіз үйдің фрагменті** жабдықталған.

16. Пәндік-дамытушы ортаны ұйымдастыру

Бөбекжайда пәндік-дамытушы орталықтар тек топ бөлмелерінде ғана емес, **жатын бөлмелерде, қабылдау бөлмелерінде және дәліздерде** де ұйымдастырылып, заманауи талаптарға сәйкес трансформацияланған.

Дизайнның эстетикалық тартымдылығы мен заманауи материалдардың қолданылуы балалардың қызығушылығын арттырып, олардың ойынға, зерттеуге және шығармашылық әрекетке деген ынтасын қалыптастырады.

Әр жас тобында TRIZ әдістемесінің элементтерін қолдана отырып ойын картотекалары жинақталған. Жұмыста Воскобович ойындарының элементтері, Кюизенер таяқшалары, лэпбуктар, мнемотехникалық кестелер және басқа да дамытушы құралдар пайдаланылады. Кіші топтарда танымдық қызығушылықты белсендіретін ойыншықтар, қимылды ойындарға арналған құралдар, ірі және ұсақ моториканы дамытуға арналған ойындар, жұмсақ модульдер және қауіпсіз табиғи материалдардан жасалған ойыншықтар бар.

Ересек топтарда білім беру ойыншықтары, танымдық қызығушылықты арттыруға арналған табиғи материалдар, математика негіздерін меңгеруге ықпал ететін әртүрлі құралдар, үстел үсті ойындары, балалар кітаптары, альбомдар, суреттер, карталар және шығармашылық материалдар орналастырылған.

17. Жатын және қабылдау бөлмелері

Жатын бөлмелер стационарлық кереуеттермен жабдықталған. Әр топта балалар санына сәйкес төсек орындары қарастырылған. Төсек жабдықтары жеткілікті мөлшерде, **3 ауыстырылатын жиынтықпен** қамтамасыз етілген. Қабылдау бөлмелерінде санитариялық талаптарға сәйкес балалардың сыртқы киімдерін орналастыруға арналған жеке шкафтар бар. Шкафтардың орналасуы балалардың киіну және шешіну кезінде еркін қозғалуына мүмкіндік береді.

Қорытынды

Бөбекжайда қалыптастырылған эргономикалық орта баланың қауіпсіздігін, денсаулығын, еркін қозғалысын, дербестігін, шығармашылығын және танымдық белсенділігін қамтамасыз етуге бағытталған.

Бөбекжайдың әрбір кеңістігі – топ бөлмесі, дәліз, музыка және спорт залдары, түзету-дамыту кабинеттері, қабылдау және жатын бөлмелері, сондай-ақ серуендеу алаңдары – баланың жас ерекшелігіне сай дамуына ықпал ететін **біртұтас эргономикалық және дамытушы орта** ретінде ұйымдастырылған.

Сонымен қатар эргономикалық шешімдер «Жасыл балабақша», «Таза Қазақстан» және «Адал азамат» – бірінғай тәрбие бағыттарымен кіріктіріліп, балалардың экологиялық мәдениетін, еңбек дағдыларын, жауапкершілігін, табиғатқа қамқорлығын, тазалық пен тәртіпті сақтауын және ұлттық құндылықтарды құрметтеуін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Осылайша, бөбекжайдағы эргономикалық орта – баланың тек қауіпсіз әрі жайлы болуы үшін ұйымдастырылған кеңістік емес, **оның дербестігін, зерттеушілік қабілетін, шығармашылығын, әлеуметтік дағдыларын, экологиялық мәдениетін және жауапкершілігін қалыптастыратын заманауи дамытушы орта** болып табылады.

